

HET V OLKS BELA NG

LIBERAAL VLAAMS OPINIEBLAD
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 5 • mei 2026
Jaargang 146 • maandelijks

In dit nummer:

EDITORIAAL

Fermettetaks / 2

LIBERAS

Oswald de Kerchove de Denterghem:
Politicus en botanicus / 3

BUITENLAND

Groot-Brittannië in de impasse:
Het noorden kwijt / 4

ANALYSE

De federale begroting:
De staat zoekt geld! / 8

BOEK VAN DE MAAND

Johan Daisne en de
'Trein der traagheid' / 10

OPINIE

Moet er nog cash zijn? / 11

LVV

Een geslaagd debat / 12

liberaalvlaamsverbond

Dramatische begrotingscijfers

Niet U, maar de staat leeft boven zijn stand!

PVV

Verkiezingsaffiche 8 november 1981 (Liberas)

De overheid op dieet!

Professor Openbare Financien aan de VUB en de RUGent, Herman Matthijs, slaat in deze uitgave van Het Volksbelang alarm: de begrotingssituatie van zowel de federale als de Vlaamse begroting is ronduit dramatisch. In een exclusieve analyse van de begrotingscijfers zegt Matthijs: "De budgettaire-economische klok van dit land staat op vijf na twaalf! Het zijn niet de burgers of de bedrijven die boven hun stand leven, maar de overheden moeten op dieet gezet worden." De Belgische fiscaliteit is volgens professor Matthijs ronduit Kafkaïens en marxistisch. Spaargeld loont niet. De sociale zekerheid wordt ondemocratisch beheerd. Europa eist meer geld op. Matthijs haalt ook fel uit naar de 'fermettetaks', een recent idee van Natuurpunt en de Boerenbond om villa's in zonevreemde gebieden te belasten. "Het marxistisch-leninistisch denken over de Vlaamse huisvesting vindt men ook terug bij de beslissing van de Vlaamse regering om alle gemeenten te verplichten massaal sociale woningen te bouwen."

Lees het edito op blz. 2 en de analyse op blz. 8.

“ *Er is nooit een consistent beleid gevoerd om de ruimtelijke ordening deftig te organiseren.* ”

Voorwoord door Bert Cornelis

Fermettetaks

De 'Fermettetaks' zou alvast niet misstaan hebben in de reeks van 'Ontbreekwoorden' voor het Van Dale-woordenboek. Een bevreemdende coalitie van Natuurpunt en de Boerenbond kwam tot het besluit dat er een jaarlijkse belasting, de 'fermettetaks', zou moeten geheven worden voor eigenaars van een zonevreemde gezinswoning in landbouwgebied, om de open ruimte en de landbouw beter te beschermen.

Oldtimers op de oprit

Het idee kwam eigenlijk uit de koker van Boerenbond-voorzitter Lode Ceyssens, ooit nog Vlaams volksvertegenwoordiger voor de CD&V en burgemeester van Meeuwen-Gruitrode. Hij vindt dat er te veel beslag gelegd wordt op de open ruimte in Vlaanderen en richt zijn pijlen op de veelal "rijkere Vlamingen die in landelijke gebieden in zonevreemde fermettes wonen". Precies zij zijn het dan ook nog die procederen tegen de stankhinder en de lawaaiige landbouwmachines, aldus de Boerenbond. Dus een heffing voor deze vervelende boerenpesters kon er nog wel af. Natuurpunt zag meteen een geweldige opportuniteit in het voorstel van Ceyssens: we kunnen zo in één klap de schaarse open ruimte en de natuur beschermen, en dat we die rijke villabewoners, met hun vervuilende oldtimers op de oprit, aanpakken, was leuk meegenomen.

Het was eens wat anders dan de al jarenlange strijd tussen de boeren en de groene meisjes en jongens. Nu eens geen razende tractoren op weg naar Brussel om te protesteren tegen de klimaat- en natuurwetgeving, geen mest

in de kantoren van de Bond Beter Leefmilieu, maar twee handen op één buik om de landbouwgrond en de natuur in Vlaanderen te redden.

We leven niet meer in de 20ste eeuw toen nog vele Vlamingen van de landbouw leefden. De Vlaamse boeren zijn industriële geworden, grondbezitters die het vaak moeilijk hebben om in een wereld van harde Europese concurrentie en overconsumptie de kop boven water te houden. Aan de andere kant wordt de woningdruk almaar groter, we zijn gewoonweg met te veel in het kleine Vlaanderen, en dat leidt dus tot pijnlijke tegenstellingen tussen het behoud van natuur en landbouwgrond, en het uitbreiden van de woningmarkt.

Turteltaks

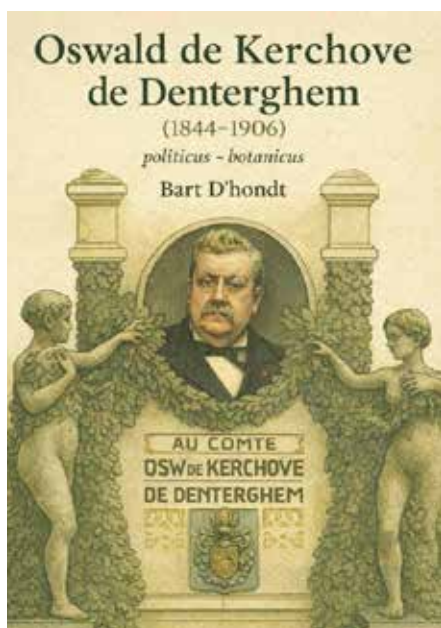
De reacties van de Vlaamse politici maakten duidelijk dat het om een heikele kwestie gaat. Het belasten van 'Mijn huisje, mijn tuintje', het ligt altijd gevoelig in Vlaanderen. Eerst kwamen er positieve geluiden, ook van de Vlaamse minister van Landbouw, Jo Brouns (CD&V), maar vooral minister-president van de Vlaamse regering Mathias Diependaele (N-VA) zag niet veel heil in hogere belastingen. Hij was als de dood dat zijn regering werd opgezaagd met een 'taks' die hem tot het einde van zijn dagen zou achtervolgen, de 'Turteltaks' van Annemie Turtelboom (een Vlaamse heffing op de elektriciteitsafname uit 2017) indachtig. Op gevaar af dat zijn regering als een verdeelde ploeg werd weggezet, door de liberale oppositie als een belastingregering te worden omschreven, werd Brouns opnieuw in de geleerden gejaagd. Hij diende het

"moedige" voorstel van de fermettetaks" op de mesthoop te gooien als een "platte belasting". Dit alles bewijst nog maar eens dat het natuur- en landbouwbeleid altijd een zootje ongeregeld is geweest. Er is nooit een consistent beleid gevoerd om de ruimtelijke ordening deftig te organiseren. Lokale overheden, gestuurd door electorale overwegingen, voerden een 'à la carte'-beleid, en strooiden kwistig rond met bouwvergunningen, ook als dat tegen de geldende regels inging, niet gespeend van enig eigenbelang. De burgemeester en de schepenen staan overigens niet altijd te springen om hun inwoners een bouwovertrekking aan te smeren of een vergunning te weigeren. Zowel de natuur als de landbouw betalen vandaag de rekening van dit jarenlange wanbeleid.

Moedig beleid

Een fermettetaks is dus geen goed idee om de balans tussen natuur- en woongebied te herstellen. Overigens geeft men met een belasting toe dat door het betalen van de taks de open ruimte toch mag aangesneden worden. Je moet dit vooral vermijden. En daarvoor zijn andere middelen nodig dan een taks. In de eerste plaats een moedig beleid.

Oswald de Kerchove de Denterghem

Peter Laroy
Directeur Liberas

Van Gent tot Henegouwen

Oswald de Kerchove studeerde rechten in Gent, werd doctor in de rechten én in de politieke en administratieve wetenschappen, en sloot zich al vroeg aan bij het Willemsfonds en de vrijzinnige studentenwereld van 't Zal Wel Gaan. Zijn liberale overtuigingen (antiklerikalisme, geloof in de vrije pers, vooruitgangsoptimisme, strikte scheiding van Kerk en Staat) zouden zijn hele loopbaan tekenen. In 1875 trad hij toe tot de Oost-Vlaamse provincieraad; drie jaar later werd hij, op persoonlijk aandringen van Leopold II, gouverneur van Henegouwen. In die Waalse provincie, voor hem aanvankelijk volkomen onbekend terrein, bouwde hij in korte tijd een uitstekende reputatie op als modern bestuurder. In zijn eerste grote beleidsverklaring omschreef hij zichzelf uitdrukkelijk als 'administrateur de la province'. De Kerchove zag zichzelf niet als passieve rentmeester voor Brussel, maar een actieve belangenbehartiger van de Henegouwse industrie, mijnen en onderwijs. Na de liberale verkiezingsnederlaag van 1884 nam hij ontslag, maar hij bleef politiek actief: van 1884 tot 1894 zetelde hij als volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Ath, van 1900 tot aan zijn

Politicus en botanicus

Oswald de Kerchove de Denterghem (1844–1906) behoort tot een van de bekende liberale dynastieën van de negentiende eeuw. Hij was kleinzoon én zoon van een burgemeester, lid van de loge Le Septentrion, volksvertegenwoordiger, gouverneur van Henegouwen en senator. Maar wie zijn naam vandaag nog herkent, denkt wellicht eerder aan orchideeën dan aan de parlementaire spreekstoel. Bart D'hondt (Liberas) portretteert in zijn nieuwe monografie een veelzijdig man wiens politieke engagement en botanische hartstocht twee kanten zijn van eenzelfde medaille.

dood in 1906 als senator voor Henegouwen. In de Kamer hield hij uitgebreide betogen over onderwijs, vrijheid van meningsuiting en land- en tuinbouwwetgeving. D'hondt schildert hem af als een gedegen oppositielid met brede belangstelling: zelden campagnetaal of persoonlijke aanvallen, steeds een gefundeerde juridische redenering. Zijn toenemend antiklerikalisme vond in de schoolstrijd een ideale voedingsbodem, en zijn sociale liberalisme waarbij hij pleitte voor mutualiteiten, sociale woningen en humane behandeling van geesteszieken was voor zijn tijd opmerkelijk, al zorgde zijn wantrouwen tegenover wettelijke verplichtingen voor werkgevers soms voor spanning met jongere progressieven. Na het verlies van zijn kamerzetel in 1894 leidde hij tot zijn dood de Commissie voor Burgerlijke Godshuizen in Gent, waar hij de wezenzorg poogde te hervormen en uitgestrekte stadseigendommen vruchtbaar maakte voor de landbouw, inclusief moestuinen voor de weeskinderen aan de Coupure.

Botanicus en tuinier

Waar zijn politieke nalatenschap grotendeels vergeten is, geldt dat allerminst voor zijn verdienste voor de tuinbouw. De herinnering aan Oswald de Kerchove leeft voort in de wereld van de sierteelt, en niet zonder reden. In 1866 trad hij toe tot het bestuur van de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Kruidkunde (KMLP), het huidige organiserende orgaan achter de Gentse Floraliën. Dit is overigens een term die hij mee in omloop bracht. Van 1886 tot 1906 was hij voorzitter van die vereniging. Onder zijn bewind maakte de maatschappij de overgang van gedreven amateurisme naar professionalisme met een commerciële en wetenschappelijke inslag. Hij definieerde de bloementeel steeds meer als een economische sector van regionaal belang en stimuleerde tegelijk botanisch onderzoek. Zijn magnum opus verscheen in 1894: 'Le livre

des orchidées', een rijk geïllustreerd werk van zeshonderd pagina's, gelijktijdig uitgegeven in Gent en Parijs. Eerder al, in 1878, publiceerde hij 'Les palmiers: histoire iconographique', waarmee hij internationaal naam maakte als botanicus. Maar zijn bijdragen reikten verder dan het wetenschappelijke. In 1875 stichtte hij samen met een groep Gentse vakspecialisten de Revue de l'Horticulture belge et étrangère, een tijdschrift dat veertig jaargangen lang zou verschijnen en dat hij redigeerde tot zijn dood. De toegankelijkheid voor een breed publiek was zijn persoonlijke verdienste. Diezelfde volksopvoedende reflex vindt men ook in zijn praktische handleidingen over landbouw en zuivelbereiding, gericht op kleine boeren en pachters. Zijn domein te Beervelde was zijn botanisch laboratorium: serres voor orchideeën, palmen en ananas, een landschapspark in Engelse stijl en boomgaarden, een levend experiment in sierteelt en landbouw tegelijk. Zijn internationale uitstraling bleek ook uit zijn voorzitterschappen van de Société Royale de Botanique de Belgique en de Cercle d'Arboriculture de Belgique, en zijn erelidmaatschap van de Société nationale d'Horticulture de France.

De Kerchoves veelzijdigheid (jurist, politicus, vrijmetselaar, mecenas, tuinier, tijdschriftredacteur en volksopvoeder) maakt hem tot een interessante figuur. Wie de negentiende-eeuwse liberale burgerij wil begrijpen in haar beste en meest gedreven gedaante, vindt hier een uitstekende gids.

Het boek 'Oswald de Kerchove de Denterghem (1844-1906). Politicus en botanicus' is geschreven door Bart D'hondt (wetenschappelijk medewerker Liberas). Het is verschenen naar aanleiding van de Floraliën Gent 2026 bij Liberas. De publicatie kost 15,00 euro (excl. verzending). Te bestellen via info@liberas.eu of 09/221 75 05.

Buitenland

De dekolonisering van het Verenigd Koninkrijk is in een alarmfase terechtgekomen. Na de verkiezingen in Engeland, Schotland en Wales worden van de vier naties die deel uitmaken van het koninkrijk drie geleid door afscheidingsgezinden. In Noord-Ierland is Sinn Féin de sterkste partij geworden en leidt ze de regering. In Wales heeft voor het eerst Plaid Cymru voor een aardverschuiving gezorgd, en zelfs Reform UK duidelijk achter zich gelaten. En in Schotland heeft de SNP voor de vijfde achtereenvolgende keer met ruime voorsprong de stembusgang gewonnen.

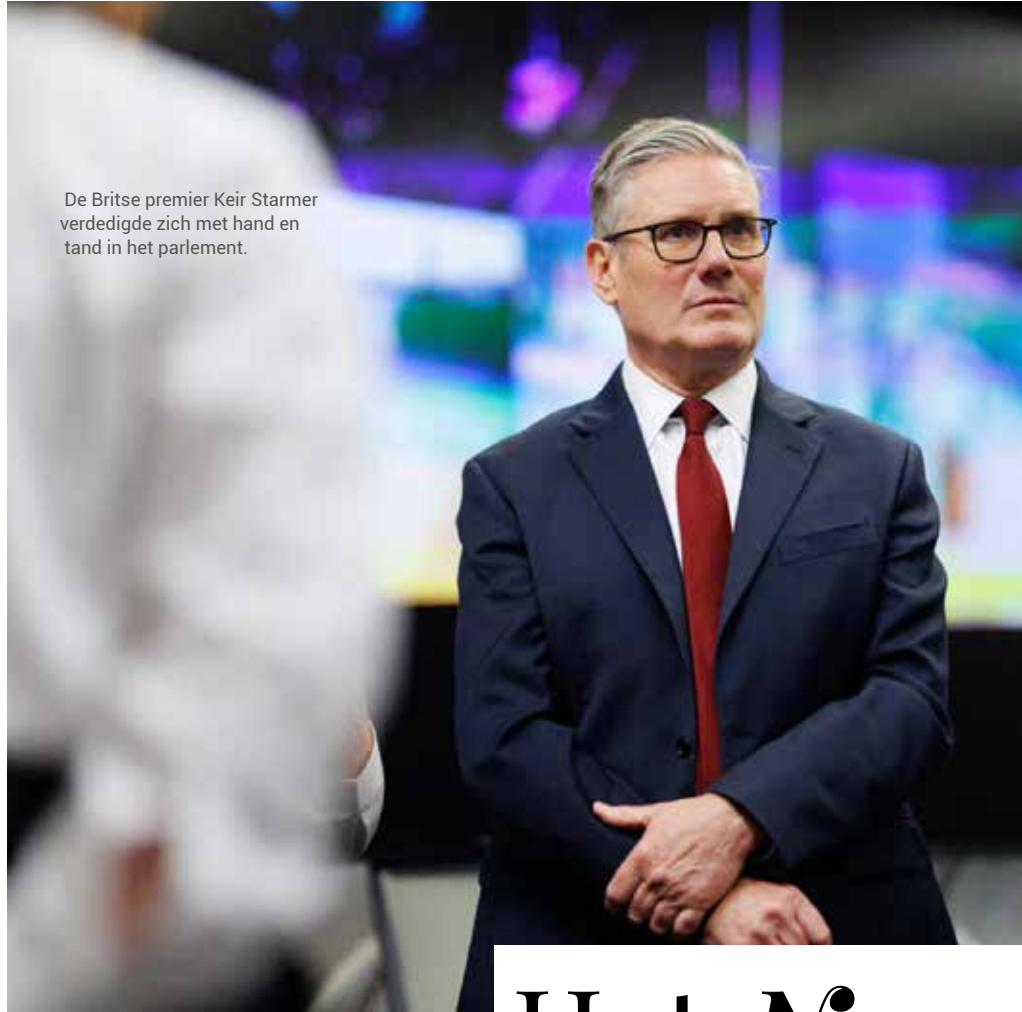

Lukas De Vos

Wat zich in Londen voordoet valt nog amper te bevatten. Al twintig jaar sukkelt de ene regering na de andere in een diepe sloot. Eerste minister Keir Starmer van Labour maakte in zijn verdedigingstoespraak op 11 mei een opsomming van de bijna bijbelse plagen die Groot-Brittannië teisteren: 'De financiële crash van 2008. De bezuinigingen van de Tories die erop volgden. Brexit. Covid. De oorlog in Oekraïne, en dat gaat zo maar door en door. En de reactie is altijd dezelfde: een wanhopige poging om terug te gaan naar het status quo. Status quo dat de werkmensen in de steek laat'. En de ongelijkheid bestendigt.

Premier Starmer wil de Brexit terugdraaien en opnieuw bij de Europese club komen.

De Britse premier Keir Starmer verdedigde zich met hand en tand in het parlement.

Akelig kruispunt

Het Verenigd Koninkrijk bevindt zich op een akelig kruispunt: dat van een onvoorbereide splitsing, die verarming nog zal verergeren. Met een toekomstperspectief, zoals de haastige onafhankelijkheid van Kongo, waar de grote industrieën de rijkdom behielden. Of zoals Chinua Achebe Nigeria voorhiel toen het datzelfde jaar, 1960, zelfbestuur kreeg. In 'Things Fall Apart' (1958) schetst hij de onmacht om de stammen bijeen te houden, wat het ergste voorspelt. Zijn hoofdfiguur Okonkwo wordt uiteindelijk uit zijn eigen stam gestoten en hangt zich op. Dit tragische boek opent trouwens met de eerste verzen van W.B. Yeats, 'The Second Coming' (1919). Uitzichtloosheid na het ongelijke verdrag van Versailles, moedeloosheid door de onderdrukking van de Ierse Paasopstand (1916), de Russische Revolutie (1917), het uiteenvallen van vier grote machten in Europa (Ottomaans Turkije, Oostenrijk-Hongarije, Duitsland en Rusland), Yeats heeft ze gevat in twee omineuze verzen: 'Things fall apart; the centre cannot hold; Mere anarchy is loosed upon the world.'

Krampachtige anarchie

Dat is het échte beeld dat zich aftekent op de Britse eilanden. Londen probeert

Het Noor

krampachtig zijn Imperium bij elkaar te houden, maar de klank klinkt elke dag holler. En vruchteloze pogingen om te behouden wat ooit een wereldrijk was, verlammen de Britten, van het verwasemende Gemenebest (Charles III is nog van vijftien 'Commonwealth Realms' het nominale staatshoofd, de 41 andere voormalige kolonies gaan hun eigen weg) tot het krampachtig behoud van de 'overzeese gebieden' (zoals de Falklands, Gibraltar, de militaire basissen op Cyprus en de Chagosarchipel in de Indische Oceaan, die eerst wel en uiteindelijk niet werd teruggegeven aan Mauritius).

Het zijn symptomen van een land dat op zichzelf terugplooit: eigen volk eerst (want het is verarmd en mort), 'splendid isolation' om geen vluchtelingen of asielzoekers aan te trekken, territoriumdrift om vast te houden wat op termijn niet vast te houden is. De voorbije acht jaren dat de Conservatieven aan de macht waren had de anarchie toegeslagen: David Cameron, aangetreden in 2010, verdedigde het Britse lidmaatschap (1973) in de Europese Unie, maar gaf toe aan de steeds nukkiger kritiek van zijn partij op de 'bemoeienissen van Brussel'. Hij schreef bij zijn tweede mandaat als

Londen kwijt

regeringsleider (2015) een volksraadpleging uit om al dan niet in de EU te blijven. Die vond plaats in 2016. Zelf koos Cameron openlijk voor 'remain' – tot zijn eigen verbazing won het 'leave'-kamp met 51,9 %. Hij stapte op en Londen dook meteen een zelfvernietigende carrousel in van populistisch opbod, met als 'bekroning' de Brexit (effectief vanaf 1 februari 2020). Het waren geen fraaie jaren. De Tories versleten liefst vier premiers: Theresa May, Boris Johnson, Liz Truss en Rishi Sunak. Ze kregen in 2024 een vreselijke oplawaai, Labour haalde met 34 % van de stemmen 63 % van de zetels.

Mislukte Brexit

Labour beloofde met Keir Starmer grondige veranderingen. De gezondheidsdiensten zaten aan de grond, de arbeidersbeweging (en vooral de mijnwerkersvakbond) waren al door Margaret Thatcher platgeslagen, de Brexit miskende elke belofte die de agitator Nigel Farage had gedaan. In zijn partijtoespraak van 11 mei zei Starmer het gemelijk en onder luid gejuich: "He said it would make us richer. Wrong. It made us poorer. He said it would reduce migration. Wrong. Migration went

through the roof. He said it would make us more secure. Wrong again. It made us weaker." Alleen is het probleem dat in de voorbije twee jaar Labour weinig vooruitgang heeft gemaakt om het roer om te gooien.

Starmer neemt wel de verantwoordelijkheid op zich voor de smadelijke uitslag bij de gedeeltelijke gemeenteraadsverkiezingen. Daar waren wel grote steden bij, zoals Londen en Birmingham. Het definitief verdikt was een kaakslag voor Labour: verlies 1.496 zetels, zowat 3/5 van wat ze hadden. Magere troost: de conservatieven bleven zelfs steken op 801 verkozenen, verlies 563. De LibDems springen zelfs over hen met 155 nieuwe zetels, totaal 844. De centrumpartijen zagen toch een duidelijke ommezwaai, het zijn de radicalen die in Engeland in opmars zijn: de Groenen, van 146 naar 587; en natuurlijk de Reform UK van Farage met 1.453 verkozenen. Ze kwamen van 2. De eenvoudige conclusie is dat het 'first past the post'-systeem aan de beademing ligt en niet meer bruikbaar is in een uitrafelend partijenlandschap.

Maar Starmer, die zal moeten vechten om het vertrouwen van de partij te houden, stelt zich ook ferm op. Hij weigert op te stappen. Plaatselijke verkiezingen zijn geen waardemeter voor het nationaal beleid, houdt hij vol, maar de kiezer en de 'werkende burger' hebben wel gelijk dat Labour zijn beloofde verandering nog lang niet in beweging kon brengen. Starmer waarschuwt de partij om niet in de val te trappen die van de Conservatieven een duivenhok maakte, met onderlinge afrekeningen en verregaande arrogantie van de macht. Dat is net wat Starmer zelf doet, laat de Labour-burgemeester van Londen, Sadik Khan, weten. In het Lagerhuis heeft voorlopig maar één backbencher haar vertrouwen in hem open en bloot opgezegd: Catherine West. Zij heeft gezworen zich op te werpen als kandidaat-partijvoorzitter als geen enkele minister stappen zet om Starmer uit te dagen. "Ms West is unlikely to garner the necessary 81 nominations from MP's", relateert 'The Economist' (11 mei 2026). "But she might encourage potential big hitters". Want de speculaties gaan hun gang. Rowena Mason lijstte de kanshebbers op in 'The Guardian': voorop minister van Gezondheid Wes Streeting, voormalig 'deputy leader' Angela Rayner (die evenwel kampt met een onderzoek naar haar belastingaangiften), en vooral de populaire burgemeester van Groot-Manchester, Andy Burnham. Die laatste wordt al een tijdje geboycot door de partijtop, en is geen parlementslid, maar hij kijkt wel uit naar een tussentijds vrijgekomen zetel. En opvallend: hij is gewonnen voor evenredige vertegenwoordiging bij verkiezingen. En dan is er nog Ed Miliband, ettelijke keren minister -nu voor energie-, en partijleider, die de openbare

diensten en de interne gelijkheid binnen de partij verdedigt. Maar hij heeft het ooit moeten afleggen tegen 'Tory' Cameron, en dat kan hem parten spelen.

Brokkenparcours

De kans dat Starmer voetje gelicht wordt is evenwel klein. Hij heeft inderdaad een brokkenparcours afgelegd, meer door verkeerde keuzes dan door eigen tekort. Hij schaart zich 'rücksichtslos' achter de gewone man in de straat, die zich afvraagt "waarom wij zouden meedoen aan een oorlog ver van ons bed en waar wij niks mee te maken hebben", maar heeft natuurlijk wel versterking gestuurd naar de Britse bases op Cyprus, Akrotiri (bij de haven Limassol) en Dekelia (bij Turks bezet Famagusta). Maar hij heeft wijselijk ook de verdediging van het land opgevoerd: begin mei is het grootste vliegdekschip HMS Prince of Wales naar het noorden opgestoomd tot aan de grens met Russische wateren. Londen is al langer bezorgd over onderzeeërs die het Noordpoolgebied en de omgeving van het VK in de gaten houden, zelfs met een kernduikboot van de Akulaklasse ('MetaDefense', 7 mei 2026).

Dat is geen oorlogsgevaar ver van ons bed, zegt Starmer. Om het gebied te beveiligen heeft hij met negen andere Europese landen (waaronder Nederland) een gezamenlijke zeemacht aangekondigd als bijkomende NAVO-steun die 'Arctic Sentry' gaat houden. In Northwood bij Londen is een hoofdkwartier gepland. HMS Prince of Wales is geen katje om zonder handschoenen aan te pakken. Het schip is 280 meter lang en 70 meter breed ('Rijnland', 19 maart 2024), met plaats voor 1.600 bemanningsleden, 36 straaljagers, drones en 4 helikopters. Op 12 mei beginnen bij het Noorse Bergen 'Tamber Shield' 26-oefeningen om zwerfaanvallen in fjorden op te vangen. Daarna vertrekt de vliegdekschip-aanvalsgroep naar het hoge noorden, en sluit zich aan bij operatie 'Dynamic Mongoose' voor onderzeebestrijding (europasays.com, 8 mei 2026).

Epstein

Als Starmer daarmee goede punten verdient, dan heeft hij wel gefaald in sommige schandalen, in de eerste plaats het netwerk van Epstein. Hij lijkt het slachtoffer te wezen van de hogere kringen die Amerikaanse presidenten als Bill Clinton maar ook Donald Trump kunnen meesleuren in geld- en vrouwenhandel. Starmer had, tegen de waarschuwingen in, Peter Mandelson ambassadeur in Washington benoemd. Mandelson had nochtans een rijk CV. Hij had mee Tony Blair gelanceerd als partijleider tegen Gordon Brown. Labour won de verkiezingen, en Mandelson werd prompt benoemd tot

Buitenland

minister van handel. Maar toen al moest hij vroegtijdig opstappen na een geheime lening van een bevriend miljonair. Als minister voor Noord-Ierland moest hij opdraaien voor de (nooit bewezen) beschuldiging die paspoorten regelde voor rijke Indiërs. Na een ommetje als Europees commissaris, kreeg hij in volle bankencrisis economische zaken (en een benoeming in het Hogerhuis, mét een baronstitel). Mandelson was door Starmer aangesteld als ambassadeur om de wrijvingen met Trump glad te strijken. Maar ondanks enkele bezoeken aan het Capitool verzuurde de verhouding met Trump zienderogen. En toen bleek er meer aan de knikker: Epstein had Mandelson al verschillende betalingen gegeven, en Mandelson zag geen graten in het doorspelen van vertrouwelijke documenten aan zijn vriend. Starmer was woedend toen hij dat vernam, en beschuldigde iedereen dat hij niet tijdig op de hoogte was gebracht van de antecedenten. Mandelson had namelijk geen (streng) veiligheidscontrole ondergaan. De oppositie vindt dat een doorzichtig maneuver om zich aan controle te onttrekken.

Ook voor de gewone stervelingen nam Starmer vreemde beslissingen. Om te besparen had hij ook de armsten getroffen. Zij verloren hun tegemoetkoming voor verwarming in de woning. Na breed protest moest hij die maatregel weer intrekken. En ook bij de aanzienlijke groep moslims in Groot-Brittannië verloor hij veel sympathie (en stemmen) door zijn vergoelijking van het Israëlische optreden in Gaza en Libanon, en de oorlog met Iran. De vakbonden joeg hij de gordijnen in. "The bosses of Unison and Unite, two of the biggest Labour-backing unions, also urged Starmer to go, warning that the party faced 'oblivion' otherwise" (The Telegraph, 9 mei 2026).

Drie grote werven

Met dat al had Starmer weinig andere keuze dan snel te handelen, vooraleer het mes in zijn rug wordt gestoten. Vrijwel onmiddellijk bond hij enkele trouwe partijleden aan zich. Gordon Brown, die hij destijds liet vallen, is benoemd tot speciaal gezant voor wereldwijde financiën. En oud-vicepremier Harriet Harman krijgt dezelfde taak voor vrouwenzaken. Maar het krachtigste was toch zijn partijtoespraak van 11 mei. Hij kondigde meteen drie grote werven aan. Nationalisering, Europese toenadering en betere kansen voor kinderen en jongeren. Bij nationalisering wil hij bijzonder snel gaan: diezelfde week lag er al een wet voor om de staalindustrie over te nemen. Dat moest wel, want duizenden werkplaatsen waren bedreigd, aldus Starmer. De regering had sinds vorig jaar al de controle over British Steel. Maar de Chinese eigenaar Jingye, die in 2020 het bedrijf had overgekocht, wou nu

de twee hoogovens in Scunthorpe voorgoed dichtgooien vanwege de oplopende verliezen. Met de nationalisering voorkomt Starmer een arbeidersbloedbad. "We passed emergency measures and we took control".

Terug naar Europa

Europa. "Wij willen onze banden met de EU herstellen, en Groot-Brittannië opnieuw in het hart van Europa brengen", zei hij na een sneer naar Pietje de Leugenaar Farage. Op de volgende top met de EU wil hij het pad van Londen heraanleggen. De eerste stap is al gezet door het Erasmusprogramma opnieuw op te wekken. "Standing shoulder by shoulder with the countries that most share our interests, our values, and our enemies, that is the right choice for Britain". Hier krijgt Starmer de volle steun van de Groenen. Zij waren de eerste (en voorlopig enige) partij die vlakaf stelt dat het VK opnieuw moet toetreden tot de Unie. Dat staat nadrukkelijk in een memorandum dat dertig Europese partijen van Groen in Brussel op 8 mei goedkeurden. De Britten waren afwezig vanwege de verkiezingen, maar zij mochten hun bevestiging elektronisch doorsturen.

Ten slotte wil Starmer alles inzetten op de jeugd, want Brexit "snatched away their ability to work, to study and to live easily in Europe". En als toemaatje beloofde hij ook uiterst rechtse agitators de toegang tot het land te ontzeggen in plaats van ze te laten ophitsen op marsen en openbare plaatsen. Overigens hangt er ook een donderwolk boven Nigel Farage. Hij weigert geïrriteerd te antwoorden op de vraag of hij inderdaad 5 miljoen pond als persoonlijke gift heeft gekregen van biljonair Christopher Harborne, die in Thailand woont. Zogenaamd voor Farages beveiliging. Op vraag van de Conservatieven overweegt de kiescommissie een onderzoek, want de wet schrijft voor dat zulke betalingen in het

Peter Mandelson, als minister links van de toenmalige Britse premier Tony Blair. Mandelson is omstreden wegens zijn contacten met Epstein. Ondanks waarschuwingen over zijn verleden, werd hij door Starmer toch als ambassadeur benoemd.

jaar voor de verkiezing moeten aangegeven worden. Vorig jaar had Harborne al 12 miljoen pond geschonken aan Reform UK.

Tegenvallende verkiezingen

Niettemin was het opvallend dat Starmer uitsluitend over Engeland sprak. Labour zit nochtans gewrongen met de grote verliezen in Wales en Schotland. In Wales vond niets minder dan een omwenteling plaats. Labour had als sinds 1999 de macht in Wales, maar is nu vernederd: de socialisten houden maar 9 van de 96 zitjes in de Senedd (het parlement) over, zelfs de uittredende eerste minister Eluned Morgan verloor haar zetel. Grote triomfator werd Plaid Cymru met 43 zetels, gevolgd door Reform UK met 34 zetels. De andere partijen kregen de kruimels: 7 voor de Tories, 2 voor de Groenen en 1 LibDem. Rhun ap Iorwerth wordt eerste minister, want Labour onthield zich bij de vereiste stemming in de Senedd. De leider van Plaid Cymru wil rustig met een minderheidsregering van start gaan. Hij liet zich niet pramen en sprak vooraf met alle partijleiders, behalve die van Reform UK. Hij gaf al een forse waarschuwing aan Londen, na overleg op 10 mei met Sinn Féin en SNP om samen te werken en een "betere deal af te dwingen voor hun bevolking". Hij eist minder bevoogding van de Engelsen op BBC. "We zijn een Unie die geen Unie van Gelijken is, en hoe sterker we samen kunnen staan om de Britse regering te overtuigen van een nieuwe aanpak in Wales, Schotland en Noord-Ierland, des te beter".

Daar heeft in Schotland de nationalistische SNP wel oren naar. In de aanloop naar de verkiezingen had John Swinney al een regeringsmanifest uitgestuurd van 70 bladzijden. Hoewel zijn partij zes zetels verloor en dus geen absolute meerderheid haalde (waar sommige peilingen wel op speculeerden) mocht hij toch dik tevreden zijn. Swinney was net op tijd in de bres gesprongen na de strapatsen van de vorige first minister Nicola Sturgeon, of liever van haar echtgenoot Peter Murrell. Hij werd opgebracht voor geldverduistering en oneigenlijk aanwenden van parlements-gelden. Dat had een forse weerslag op de partij, die in 2024 na huiszoekingen bij de partijgebouwen het ledenaantal schrikbarend zag zakken. De waas van misbruik leidde tot het ontslag van Sturgeon, die al aan haar derde termijn als regeringsleider diende. De verkiezingen dat jaar gaven de SNP een klap, ze kreeg maar negen zetels in het Britse Lagerhuis (57 zetels zijn voorbehouden voor Schotland), een verlies van 39 in 2019, en moest de eer aan Labour laten.

Dat heeft Swinney kundig omgebogen met hernieuwde geloofwaardigheid. De SNP pakte voor Holyrood 58 van de 129

Er heerst ongenoegen in het Verenigd Koninkrijk over premier Starmer.

zetels, maar hoopt op de Groenen om toch een nieuw referendum uit te lokken over onafhankelijkheid. Daarvoor waarschuwde de BBC al op 8 mei: "Co-leaders Ross Greer and Gillian Mackay have been fairly clear that they'd be happy to put John Swinney back in power if they can cement a pro-independent majority". Vóór de verkiezingen had Swinney de volksraadpleging al voorzien voor 2028. Daar heeft Westminster geen oren naar. Die Groenen hebben voor het eerst 15 zetels veroverd (plus 9), maar moeten wel Reform UK en Labour met elk 17 zetels laten voorgaan. Een blamage voor Schots Labourleider Anas Sarwar, die zich had opgeworpen als nieuwe first minister voor de stembusgang. De samenstelling van het Schots parlement is nogal ingewikkeld: 73 leden worden aangeduid door het first past the pole principe (de Constituency MSPs) de 56 anderen volgens het systeem D'Hondt (de Lijst MSP's).

Alle zetels van Reform UK waren Lijst MSPs. In elk geval kregen de klassieke grote twee zware klappen. Want ook de Conservatieven zagen hun vertegenwoordiging wegsmelten van 31 naar 12 zetels. Het viel trouwens op dat de opkomst weer lager lag, in tegenstelling tot een stijging in Wales.

Trump

Een beetje ongelegen voor Swinney kwamen de gelukwensen van Donald Trump. "Een goeie kerel", zei de Amerikaanse president, "He deserves this big electoral victory". Of misschien toch niet; Swinney is erin geslaagd – zeer tegen de zin van de Britse regering – de meertaks op whisky af te stoppen. "The levies were eventually scrapped last month". Ook onprettig voor Swinney is dat oudvoorzitster van de Groenen, Lorna Slater, de campagneleider van SNP Angus Robertson uit de zetel van Centraal Edinburgh wipte.

En dat de zetel die Nicola Sturgeon 15 jaar lang bezet had in Glasgow Southside nu is ingepikt door een andere Groene, Holly Bruce. Maar globaal blijven de woorden van Yeats profetisch voor het huidige tijdsgewicht, ruim een eeuw later:

The ceremony of innocence is drowned;
The best lack all conviction, while the worst
are full of passionate intensity.

Als Starmer de komende jaren die rolverdeling kan omturnen, dan komt er allicht een einde aan de roemloze Brexit.

De staat zoekt geld!

De federale en de Vlaamse regering starten met de begrotingscontrole 2026 en de opmaak voor de begroting 2027. Om een kat een kat te noemen: dat worden geen politieke wandelingen door het park! De Zweedse popgroep ABBA had zestig jaar geleden een hit met o.a. 'Money, Money, Money'. Maar tussen 1976 en 2026 blijft de zoektocht van verschillende regeringen naar geld groot. Een stand van zaken met enige kritische bemerkingen.

Prof. Herman Matthijs

Fiscale hervorming: Kafka

Al jaren wordt er in ons land terecht geklaagd over het enorme verschil tussen het bruto- en het nettoloon. Een grondige aanpassing van de personenbelasting zou moeten betekenen dat het tarief van 50 % wegvalt. Want met een inkomen van 47.000 euro per jaar komt men al in deze hoogste schijf. Dit moet ook gepaard gaan met een deregulering van de fiscale regelgeving en deze laatste is wat de fiscale druk betreft marxistisch te noemen en naar inhoud Kafkaïaans. Ook het aantal codes moet fors verminderen door vele verminderingen, uitzonderingen en aftrekposten af te schaffen.

Ook de btw moet grondig herschikt worden, en dat liefst in een werkbaar, eenvoudig stelsel met een laag (7 of 8 %) versus een hoog (22 of 23 %) tarief.

Dit alles moet ook gepaard gaan met een ernstig takendebat over de overheid, namelijk: wat dient de staat nog te doen, wat kan beter gedaan worden door andere overheden of wat hoort thuis op de private markt? Die opdracht was ook de sleutel waarmee onze noorderburen in de regering Rutte II de openbare financiën grondig saneerden. Bij ons hebben de meeste politieke partijen angst om aan deze discussie te beginnen. Ook de vele federale instellingen (FOD, POD, instellingen van de sociale zekerheid, parastatalen, overheidsbedrijven, agentschappen enz.) hebben een oerwoud van administraties gecreëerd, die ook garant staan voor de nodige regelgeving. Kafka zou bij een terugkeer onder de levenden, waarschijnlijk dadelijk beginnen met een boek over dit land. Trouwens op het Vlaamse niveau zit er ook nog aardig wat budgettair vet op de administratieve werking.

Maar er is ook een demografisch vraagstuk. Dit land kent bijna 12 miljoen inwoner en dit aantal is deze eeuw enorm gestegen. In Nederland zette de regering Rutte IV een staatscommissie aan het werk om te bepalen wat het maximum aantal inwoners kan zijn tegenover de

huisvesting, infrastructuur, voedsel, onderwijs enz. Het antwoord is 20 miljoen en onze noorderburen zijn vandaag met ongeveer 18,1 miljoen. Bij ons is terzake nog niets gebeurd en onze bevolkingsdichtheid is te vergelijken met die van Nederland.

Spaargeld belonen

Alle activa van de burgers en de bedrijven zijn al gefiscaliseerd: hoge gewestelijke erfenisrechten en registratierechten, effectentaksen, taks op de woningen en wagens enz. De kinderbijslag en de private huurinkomsten zijn nog een van de weinige uitzonderingen die niet belast worden. Dat laatste is enigszins merkwaardig omdat de huurinkomsten via vennootschappen wel belast worden. Maar de linkse politieke partijen hielden in het verleden altijd de boot af voor de fiscalisering van de private huurinkomsten, omdat gevreesd werd dat dit zou leiden tot een verhoging van de huurprijs. Uiteraard rekenen de eigenaars een dergelijke belasting door in de prijs voor de huurder!

Het nieuwste belastingidee van deze regering is de meerwaardetaks. Er wordt zeker reikhalzend

investeren.

Sociale zekerheid ondemocratisch

De sociale zekerheid is met zijn bijna 170 miljard euro aan uitgaven een groot probleem voor de parlementaire democratie. De federale begroting wordt grotendeels beheerd door de zogenaamde sociale partners. Ten aanzien van deze laatste actoren (vakbonden, ziekenkassen, Boerenbond, VBO enz.) is er toch een probleem qua democratische onderbouw. In een democratie, de naam waardig, dient het verkozen Parlement (bij ons de Kamer van Volksvertegenwoordigers) alle ontvangsten en uitgaven van de staat goed te keuren. Vandaar mijn pleidooi om heel de begroting van de sociale zekerheid onder te brengen in de algemene staatsbegroting. Trouwens het aloude idee dat de parafiscale ontvangsten deze sociale zekerheid moeten financieren is al lang voorbijgestreefd. Vanuit de staatsbegroting en rechtstreeks (delen van de btw enz.) wordt de helft van deze begroting al extern gefinancierd. Binnen de sociale zekerheid zijn de pensioenen en de ziekteverzekering de zware uitgavenposten. De pensioenen zijn goed voor een uitgave van bijna 68 miljard euro dit jaar. Daarvan zijn 24 miljard euro voorzien voor de overheidspensioenen verbonden aan statutaire verplichtingen. Het probleem situeert zich hier vooral in de werknemers- en de zelfstandigenpensioenen. Maar een structurele oplossing wordt nooit getroffen in dit dossier

“De Belgische fiscaliteit is Kafkaïaans en marxistisch”

uitgekeken naar de rechtszaken tegen deze meerwaardetaks. Dit laatste komt rechtstreeks uit de marxistische economie. Er moet ook aan herinnerd worden dat het Arizona-regeerakkoord het ook heeft over de inbreng van de minwaarde. Want een belegger kan winst maken, doch ook verlies op beleggingen. Logischerwijze dient men een meerwaardetaks te combineren met deze minwaarde. Anders kan men zeker spreken van een fiscale hold up ten aanzien van het geld van de burgers.

Gelukkig is er nog veel Belgisch spaargeld, zowel op spaarboekjes (300 miljard euro) en beleggingen (nog iets meer). Dat vele geld zou men beter fiscaal aantrekkelijker maken door een nieuwe wet Cooreman-De Clercq te lanceren zoals in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Bijvoorbeeld door het spaargeld interessanter te maken voor binnenlandse

omdat men blijft verderwerken in het huidige repartitiesysteem. Het wordt tijd om naar een kapitalisatiestelsel te gaan naar het voorbeeld van Nederland en de Scandinavische landen. Ook zullen alle overheden eens moeten nadenken over de zogenaamde lange termijn tweede pensioenpijl. En het wordt uitkijken naar de gerechtelijke verdikten over de vele rechtszaken tegen de nieuwe pensioen maatregelen van de Arizonaploeg.

De ziekteverzekering slaat op zowat 42 miljard euro en kennen de mensen vooral omwille van het derde betaler systeem. Hoofdzakelijk zijn twee redenen de oorzaak van deze snel stijgende begroting. Vooreerst het lage remgeld bij het bezoek

Matthijs over de fermettetaks: "Het idee dient men vooral te kaderen in termen van nijd en jaloezie alsook de afgunst voor een eigen woning op het platteland."

aan huisartsen, dat leidt tot overconsumptie waardoor het publiek geen benul meer heeft van de echte medische kost. Daarnaast moet er ook gewezen worden op het gebruik van de nieuwste 'dure' medische technieken zoals de gen-therapie, nanotechnologie, immuunbehandelingen, de nieuwste oncologische geneesmiddelen enz. Om deze betaalbaar te maken zal men toch moeten snijden in het remgeld van de consultaties alsook in de traditionele geneesmiddelen. Ten slotte moet er nog gewezen worden op de 14 miljard euro aan ziekte-uitkeringen. Hierover was de laatste tijd aardig wat discussie en in het bijzonder over de controle rol van de ziekenfondsen. Het blijft afwachten of de maatregel van de Arizona-regering om deze uitkeringen in tijd te beperken, budgettair geld gaat opbrengen. Dit laatste geldt ook voor de beperking van de werkloosheid in de tijd. Ten slotte, een idee om de kosten van de inningen te verminderen. Tot op heden worden de parafiscale taksen geïnd door de RSZ. Laat dat voortaan over aan de FOD Financiën, die toch het merendeel van de belastingen int en deze er perfect kan bijnemen. Dat spaart dan al één administratie uit!

Werkgelegenheid: deregulering

Momenteel kent België een werkgelegenheidsgraad van ongeveer 72 % en dat is 10 % minder dan in Nederland. Ook per Gewest zijn er hier belangrijke verschillen met Vlaanderen, met 77 %, Wallonië met 67 % en Brussel met 65 %. Aangezien een belangrijk deel van deze bevoegdheid bij de Gewesten ligt, is er hier werk aan de winkel. Een scenario zoals bij onze noorderburen zou zeker al een derde van het begrotingsprobleem oplossen. Met andere woorden, er moet een actieve en ondersteunende arbeidsmarktpolitiek worden gevoerd. Een deregulering van de bestaande

regelgeving alsook een vermindering van de lasten op arbeid kunnen wonderen doen.

Europa: meer geld nodig

Ook de EU start de besprekingen over een nieuw eigen middelenbesluit en het MFK (Meerjarig Financieel Kader) 2028. Het ziet er naar uit dat de huidige 8 miljard euro die we per jaar afdragen aan de EU, begroting met vier miljard euro gaan toenemen. Trouwens vanaf dit jaar begint de Europese begroting de COVID-leningen van de Commissie terug te betalen en dat gaat over bijna 750 miljard euro. Ook voor het EU-defensiefonds wordt er 150 miljard euro geleend door de Commissie. Het verdrag van de Europese Unie, het vigerende eigen middelenbesluit en het financieel reglement van de Unie schrijven voor dat de Europese begroting in evenwicht dient te zijn. Ook hier wordt het uitkijken of de wensen van de Commissie voor meer geld zomaar gaan aanvaard worden door de 27 leden van de Raad.

Vlaams: kerntakendebat

De Vlaamse begroting is nog bijna 3,5 miljard euro verwijderd van een evenwicht. Ook hier zou het niet misstaan om eens alle uitgaven te onderwerpen aan de toets van de kerntaken voor de Vlaamse overheid. Recent zijn er hier ook drie merkwaaardige beslissingen genomen. Zo werd de zorgpremie verhoogd van 63 naar 100 euro of een stijging van zowaar 58 % op één jaar tijd. Niet dat er enige beterschap kan gemeld worden in de zorgsector waarvoor Vlaanderen bevoegd is.

Nieuw is de 'fermettetaks', een idee van Natuurpunt en de Boerenbond. Twee instellingen die al zwaar gesubsidieerd worden door de belastingbetalers. Het idee dient men vooral te kaderen in termen van nijd en jaloezie alsook de afgunst voor een eigen woning op het platteland. Trouwens het marxistisch-leninistisch denken over de Vlaamse huisvesting vindt men ook terug bij

de beslissing van de Vlaamse regering om alle gemeenten te verplichten massaal sociale woningen te bouwen. Iedereen met enige kennis van de begroting, zou toch moeten weten dat dit idee onbetaalbaar is, alsook niet te verwezenlijken is vanuit het standpunt van de beschikbare gronden. Bovendien wordt het de Vlaamse middenklasse onmogelijk gemaakt om nog aan een eigen woning te geraken. De Vlaamse begroting heeft er alle belang bij dat er zoveel mogelijk eigen private woningen zijn, die brengen geld op. Een ander idee: verkoop een paar tienduizenden sociale woningen. Dit laatste kan alleen maar leiden tot een pure win-win situatie, de mensen bemachtigen een eigen huis en de overheid incasseert een pak geld.

Staatshervorming: blokkering

Maar met al het voorgaande, is een echte structurele aanpak van de problematiek van de openbare financiën enkel mogelijk door middel van een grondige staatshervorming en dat betekent vooral de aanpak van de zogenaamde Bijzondere Financieringswet van 16 januari 1989. Tevens moet benadrukt worden dat dit land een staatsstructuur kent met vele heterogene bevoegdheden, wat leidt tot dubbele regelgeving en te veel administraties. De vraag stelt zich dan ook hoe men een bijzondere meerderheid in het federaal parlement zal vinden om de grondwet en de bijhorende bijzondere wetten te wijzigen. Want politiek institutioneel leven wij in een geblokkeerd land. Er is blijkbaar nog alleen een meerderheid beschikbaar voor het behoud van het huidige status quo en die situatie leidt alleen maar tot een vermindering van de welvaart.

Slotsom: vijf na twaalf!

De budgettaire situatie ziet er niet bepaald geweldig uit in dit land en daarmee samenhangend zijn er slechte economische parameters: een inflatie richting de 4 %, een oplopende rente, een quasi stilstaande economische groei, slappe investeringen en stijgende werkloosheid. Met andere woorden stagflatie dreigt eraan te komen. Het totale overheidstekort staat op 5,5 % BBP (Bruto Binnenlands Product) en de overheidsschuld blijft zeer hoog met 106 % BBP. Ook te vermelden is dat het overheidsbeslag afklopt op 56 % BBP, begin deze eeuw was dat nog 49 % van het BBP. Onze noorderburen doen het met 48 % BBP.

Met andere woorden de budgettaire-economische klok van dit land staat op vijf na twaalf! Het zijn niet de burgers of bedrijven die boven hun stand leven, doch de overheden moeten op budgettair dieet.

Een vreemde tocht in een trein

Johan Daisne en de 'Trein der traagheid'

Het is tegenwoordig in om oude romans opnieuw uit te geven. Zo verscheen bij de uitgeverij 'Weerwoord' onlangs de overbekende roman 'De trein der traagheid' van de Vlaamse auteur Johan Daisne.

Bert Cornelis

Volgens Rob van Essen, de Nederlandse schrijver en wederhelft van Lize Spit, is het nog altijd de moeite om 'De trein der traagheid' te herlezen, zo schrijft hij in het voorwoord op de nieuwe uitgave. Gentenaar Johan Daisne (1912-1978), pseudoniem van Herman Thiery, is natuurlijk vooral bekend als schrijver van de verfilmde roman 'De man die zijn haar kort liet knippen' (1947), een geweldige titel aldus Van Essen, 'De trein der traagheid' uit 1950 is een ander hoogtepunt uit het magisch-realistische oeuvre van Daisne. De roman verscheen in de verhalenbundel 'Met dertien aan tafel' nadat het verhaal in 1948 in 'Het Nieuw Vlaams Tijdschrift' gepubliceerd werd. Het boek werd vertaald en verfilmd. Daisne heeft een omvangrijk oeuvre en werd onder meer bekroond met de Vlaamse Staatsprijs

Johan Daisne.

voor proza in 1960. Jeroen Brouwers noemde Daisne ooit de 'Vlaamse Dostojevski'.

Communist, en dan weer niet

Johan Daisne debuteerde met poëzie in 1936, met proza in 1939 en als romancier met 'De trap van steen en wolken' in 1942, maar schreef ook toneelstukken, hoorspelen en essays. Daarnaast publiceerde hij in de jaren dertig tal van lovende artikels over de Sovjet-Unie in de socialistische krant 'Vooruit'. Later nam hij afstand van het communisme. Tijdens de oorlog werd hij lid van de verzetsgroep 'Onafhankelijkheidsfront'. Hij bleef ook tijdens de oorlog publiceren.

De heruitgegeven roman is een intrigerende en mysterieuze tocht die de lezer meeneemt op een reis waarin tijd, werkelijkheid en verbeelding in elkaar overvloeien. Het boek laat een blijvende indruk achter door zijn filosofische ondertoon en bijzondere sfeer. Daisne poneerde in 1958 in een essay dat hij het magisch-realisme in Nederland introduceerde, maar de term een uitvinding was van een Italiaans schrijver uit de jaren twintig van de vorige eeuw. In ons taalgebied behoort niet alleen Daisne, maar ook schrijver Hubert Lampo tot dit literair genre.

Droom en waarheid

'De trein der traagheid' begint op het eerste gezicht simpel: een treinreis die plotsklaps een vreemde wending neemt. Het hoofdpersonage, een professor, zit in een trein die vertraagt op een haast onnatuurlijke manier. Daarna volgt een beklemmende en fascinerende ervaring waarin de grenzen tussen droom en werkelijkheid vervagen, zoals dat hoort volgens het magisch-realisme. Daisne gebruikt deze bijzondere situatie om diepere vragen te stellen over tijd, het leven en de menselijke waarneming.

Wat meteen in de roman opvalt is de sfeerschepping. Daisne stileert beeldend en

soms poëtisch, waardoor de lezer zich echt opgesloten voelt in de vreemde wereld van de trein. De spanning zit niet in snelle actie, maar in de voortdurende onzekerheid: wat is echt en wat niet? Daardoor vraagt het boek de nodige concentratie van de lezer. Wie houdt van eenvoudige verhalen, kan de roman soms verwarrend vinden.

'De trein der traagheid' zit vol symboliek. De trein is blijkbaar meer dan een gewoon vervoermiddel: de trein is het symbool van het leven zelf, waarin mensen onderweg zijn zonder volledige controle over hun bestemming. De traagheid uit de titel kan gelezen worden als een uitnodiging om stil te staan bij het bestaan en de keuzes die we maken.

Toch is het boek niet voor iedereen even toegankelijk. Sommige passages zijn filosofisch en abstract, wat ervoor kan zorgen dat lezers afhaken. Net die gelaagdheid maakt het werk echter interessant voor wie graag nadenkt over de betekenis achter een verhaal.

Rustige roman

De trein der traagheid is een originele roman die spanning laat samengaan met filosofische reflectie. Het is geen boek dat je snel uitleest, maar eerder een verhaal om rustig over na te denken. Voor liefhebbers van mysterieuze literatuur en magisch realisme is dit boek zeker een aanrader. Of om met de woorden van Van Essen te besluiten: "Zoals gezegd is de roman niet te lang, is hij geschikt om tijdens een lange treinreis in één keer uit te lezen, van Eupen naar Oostende bijvoorbeeld, of van Amsterdam naar Maastricht. U zult er niet bij in slaap vallen"...

Johan Daisne, De trein der traagheid. Heist-op-den-Berg, 2026 (met een voorwoord van Rob van Essen), 19,99 euro, ook als e-book verkrijgbaar.

Recent komen er steeds meer klachten dat (kleinere) bankkantoren sluiten en zelfs de geldautomaten versneld uit het straatbeeld verdwijnen. Vooral in afgelegen gebieden en voor de minder mobiele medemens (ouderen; mensen met een beperking; ...) wordt het dan steeds moeilijker om aan cash geld te geraken. Daarom wil de minister van Consumentenzaken dat de financiële sector (via een wet) zo vlug mogelijk 2.000 geldautomaten, goed verspreid over het hele land, bijkomend installeert. Maar... Is er echt een probleem?

Moet er nog cash zijn?

Mark Bienstman
(mbienstman@hotmail.com)

Vooraleer daarop te antwoorden, toch eerst even in herinnering brengen wat het laten circuleren van cash geld aan de hele samenleving kost.

Risicovol en duur

Alleen al de bankbiljetten aanmaken is een erg dure operatie geworden: om namaak zoveel mogelijk uit te sluiten, moeten er in de biljetten allerlei 'gadgets' worden ingebouwd (hologram - speciale, reflecterende inkt; fluorescerende strips, enz.). Eens de biljetten gedrukt zijn, moeten ze (meestal via de banken en/of de Post) verdeeld worden tot bij de individuele consument: dit vergt beveiligde transporten (zelfs met politiebegeleiding); zwaar beveiligde kluizen en permante controles en hertellingen in heel deze logistieke ketting. Hoewel -gelukkig maar- het aantal overvallen op geldtransporten de laatste tijd sterk gedaald zijn, blijft het toch een risicovolle (en dus dure) aangelegenheid. Eens die biljetten bij de finale gebruiker zijn aanbeland, blijven de kosten zich opstapelen: de winkeliers die het cashgeld ontvangen, moeten dit ook weer veilig 'recycleren': eerst (tijdelijk) bewaren en dan bij de bank deponeren, waar het alweer moet worden verwerkt en terug bij andere winkeliers en/of consumenten moet worden aangeboden. Ook hier weer is er in elke stap van deze ketting risico op verlies, diefstal, vergissingen... Idem dito als het geld in handen is van de finale

verbruiker. Hoeveel mensen hebben al niet het leven gelaten, omdat dieven (of erger) dachten op een gemakkelijke manier aan (veel) cash te kunnen geraken bij weerloze slachtoffers. Kortom, zowel om louter economische redenen, maar ook terwille van de veiligheid, de impact op het leefmilieu (denken we maar alleen al aan de transportkosten), het comfort, ... zou de maatschappij beter af zijn zonder al dat cash geld. Uiteraard denken fraudeurs, drugsverslaafden, criminelen en andere marginalen daar anders over.

Denk aan de ouderen

Terecht zal men opmerken dat voor een bepaald deel van de bevolking een 'cashless society' niet erg praktisch en/of werkbaar is: de ouderen die nog niet vertrouwd zijn met het gebruik van betaalkaarten en/of bank apps om hun betalingen te doen; de minder mobiele personen die niet tot aan een bankkantoor en/of geldautomaat geraken.

Maar, daar zijn vandaag zeker voldoende praktische alternatieven voor, zonder dat men de financiële sector moet verplichten om in elke gemeente minstens één betaalautomaat te voorzien. Een halfslachtige oplossing die het probleem ook niet volledig afdekt: waar moet die ene automaat dan komen? Quid voor mensen die hoe dan ook een mobiliteitsprobleem hebben? Voor de echt geïsoleerde en/of computer-analfabete ouderen, zou bijvoorbeeld de Post (zoals vroeger) het pensioen of de sociale uitkering (gedeeltelijk) in cash kunnen uitbetalen, alleen

op uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek (met alle risico's van dien, zowel voor de postbodes, als voor de begunstigden); heel wat winkels en/of supermarkten vragen niet liever dan het cashgeld dat zij nu nog binnenkrijgen, direct 'door te sluizen' naar de klanten die er - via hun betaalkaart - om vragen, bijv. de kinderen, kleinkinderen of andere vertrouwenspersonen van ouderen die zelf niet meer in de winkel geraken.

Beperk de cash

Kortom, met een beetje creativiteit (en politiek moed) kan men het dure, vervuulende, onveilige cashgeld maximaal uit onze samenleving bannen. Dit is veel efficiënter en effectiever dan het verplicht installeren van cash dispensers in elk dorp. Het doet ook een beetje vreemd dat politici die bij het ontstaan van de geldautomaten (met succes) gepleit hebben voor een taks op die geldautomaten ("want ze nemen het werk af van de bankbedienden") nu pleiten voor méér automaten. Is dat 'voortschrijdend inzicht'? Of is er - zoals zo vaak gebeurd in dit land - onvoldoende nagedacht over de mogelijke gevolgen op langere termijn van de invoering van die 'automaten taks'?

Het zou ook van politiek moed getuigen, als die partijen die altijd op de barricade staan om te strijden tegen het 'zwart geld' en tegen fiscale fraude, het probleem gewoon bij de wortel aanpakken: beperkt zoveel mogelijk het gebruik van cash geld.

Geslaagd debat over de crisis van de liberale democratie

Het Liberaal Vlaams Verbond (LVV) organiseerde in de historische zaal van het Grieks restaurant Strofilia te Brussel een geslaagde gespreksavond met Guy Verhofstadt en Quinten Jacobs. De eerste, oud-premier van België, schreef het boek 'De burger in opstand' waar hij op zoek gaat naar de verklaringen voor de crisis van de liberale democratie. De jonge advocaat grondwettelijk recht, Quinten Jacobs, is de auteur van 'Het betonnen beleid' waarin hij zich ontpopt als een van de scherpste stemmen in het Vlaamse politieke debat. Twee sprekers die een boek schreven met vele raakvlakken, zo bleek tijdens het druk bijgewoonde debat. Journalist Daan Bleus van de krant De Tijd hield alles strak in goede banen.

Het LVV-bestuur dankt alle aanwezigen voor de interesse en de steun.

